

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 26 березня 2018 року
(протокол №9)

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

**Бердянськ
2018 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

кандидат економічних наук, доцент Несторенко Т.П.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 16 березня 2018 року, протокол №6.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Основи підприємництва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Предметом навчальної дисципліни є дослідження сутності підприємництва як особливого виду економічної діяльності, типу господарської поведінки та специфічного фактору виробництва.

Міждисциплінарні зв'язки: після вивчення дисциплін «Економіка підприємства», «Економічна теорія», «Мікроекономіка» передують вивченню дисциплін «Підприємництво в сфері послуг», «Стратегія і розвиток бізнесу», «Економіка праці та соціально-трудова відносини», «Техніка виконання торгівельних операцій підприємства», «Товарно-інноваційна політика підприємства»

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Основи підприємництва» є формування у студентів системи базових знань із організації, функціонування та правового регулювання підприємницької діяльності, а відтак формування підприємницького мислення.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Основи підприємництва» є формування у студентів цілісного бачення проблематики підприємницької діяльності та навичок підприємницького мислення; вивчення суті та форм ведення бізнесу в сучасних умовах господарювання, принципів вибору певного виду підприємницької діяльності; оволодіння новітніми управлінськими підходами та застосування сучасних науково-технічних досягнень в процесі ведення бізнесу.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні набути таких компетентостей:

Здатність до самостійного обрання оптимальних професійних дій для розв'язання завдань професійної діяльності; до використання елементів самоорганізації власної діяльності відповідно до професійних завдань.

Здатність до використання базових знань фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння дисциплін циклу професійної підготовки.

Здатність до мобільного оперування знаннями, вміння критично мислити та діяти.

та демонструвати такі результати навчання:

Базові знання з циклу професійної та практичної підготовки.

Здатність використовувати професійні знання, вміння, навички для розв'язання практичних завдань в галузі підприємницької діяльності і торгівлі.

Здатність отримувати, аналізувати інформацію про розвиток підприємств та визначати зміст, етапи його діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6/180 (кредитів ЄКТС/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Підприємництво – характерна риса економічного розвитку суспільства.

Розвиток теорій підприємництва. Сутність і характерні риси підприємництва. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності в ринковій економіці. Підприємець – головна фігура економічного процесу. Особисті якості підприємця.

Тема 2. Формування підприємницьких структур.

Умови, необхідні для підприємницької діяльності. Принципи організації підприємницьких структур. Основні види підприємств та їх організаційні форми. Об'єднання підприємств: асоціація, корпорація, холдинг, консорціум, концерн. Господарські товариства як суб'єкти підприємництва та їх види. Особливості створення та функціонування акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств, командитних товариств. Здійснення підприємницької діяльності без створення юридичної особи. Особливості діяльності виробничого кооперативу. Особливості розвитку підприємництва в Північному Приазов'ї.

Тема 3. Механізм створення власної справи.

Вибір способу започаткування бізнесу. Традиційні способи: створення нового підприємства, купівля існуючого бізнесу. Нетрадиційні способи: прямий маркетинг, пересувна торгівля, франчайзинг, надомний бізнес, вихід зі складу великої компанії. Етапи започаткування власної справи. Засновницькі документи та їх підготовка. Статут підприємництва та засновницький договір. Формування статутного фонду. Порядок відкриття рахунка суб'єкта підприємницької діяльності в установі банку. Припинення діяльності підприємницьких структур.

Тема 4. Ринок та конкуренція у системі підприємництва.

Сутність ринку як сфери бізнесу. Зміст конкуренції в системі підприємництва. Методи конкурентного суперництва. Моделі конкурентної поведінки. Особливості поведінки підприємця на конкурентних (досконала конкуренція, монополістична конкуренція) та неконкурентних (олігополія, монополія). ринках. Підприємницька таємниця. Розвиток конкуренції в сучасних умовах.

Тема 5. Планування підприємницької діяльності.

Сутність та види планування. Бізнес-план – основа створення підприємства. Стадії розробки бізнес-плану. Структура та технологія розробки бізнес-плану. Сутність та принципи комерційного розрахунку.

Тема 6. Підприємницький ризик.

Сутність та функції ринку. Види ризиків. Способи оцінки ризиків підприємства. Сутність та основні види ризиків. Управління економічними ризиками. Причини економічних ризиків. Стратегія управління ризиком. Шляхи та методи зниження ризику у підприємницькій діяльності. Інструменти управління ризиками. Страхування як інструмент економічного захисту підприємця. Механізм зменшення економічних ризиків на мікрорівні: дослідження ринку, страхування, диверсифікація ризиків, використання застави, поточний контроль, створення спеціальних резервів і запасів.

Тема 7. Державне регулювання підприємницької діяльності.

Необхідність та сутність державного регулювання підприємництва, його форми та методи: адміністративні, правові, економічні. Прямі та непрямі методи регулювання. Інструменти впливу держави на розвиток підприємництва: податкова політика, цінове та кредитно-грошове регулювання, амортизаційна політика, регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Обмеження в підприємницькій діяльності. Патентування і ліцензування підприємницької діяльності. Стандартизація і сертифікація. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва. Державна підтримка підприємництва. Механізм державної фінансової допомоги суб'єктам підприємництва. Кадрове та інформаційне забезпечення державою підприємницької діяльності. Державні та міжнародні організації, що сприяють розвитку підприємництва.

Тема 8. Основи оподаткування підприємницької діяльності.

Сутність податків та загальні основи оподаткування. Податкова система держави та основні види податків в Україні. Оподаткування прибутку підприємств. Платежі за ресурси. Непрямі податки, які сплачують підприємства. Збори і цільові відрахування, які сплачують підприємства. Місцеві податки і збори. Особливості оподаткування суб'єктів малого бізнесу. Загальна та спрощена системи оподаткування. Єдиний податок. Фіксований податок.

Тема 9. Маркетинг підприємницької діяльності.

Сутність та значення маркетингу в підприємницькій діяльності. Основна мета та завдання маркетингу. Основні принципи маркетингу. Торгівля і комерція. Вивчення можливостей підприємства. Маркетингові комунікації. Реклама. Нові методи збуту товарів: Internet-комерція, реалізація товарів за каталогами.

Тема 10. Менеджмент підприємницької діяльності.

Суть і значення менеджменту. Школи практичного менеджменту. Види та функції менеджменту. Сутність і методи підприємницького управління. Функціональне управління в підприємстві. Планування розвитку суб'єкта підприємництва. Типи менеджерів у вітчизняній та зарубіжній практиці. Менеджер як організатор ефективного управління. Вимоги до ділових і особистих якостей менеджера.

Тема 11. Міжнародне підприємництво.

Сутність та характеристика міжнародного підприємництва. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Розвиток та форми міжнародної підприємницької діяльності. Прямі іноземні інвестиції. Портфельні інвестиції. Глобалізація міжнародного підприємництва. Участь підприємців Північного Приазов'я у міжнародному підприємстві.

3. Рекомендована література

1. Господарський кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. –К.: Істина, 2003. – 208 с.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 No 2755-VI [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – No 13-14. – No 15-16, No 17. – ст. 112.
3. Закон України «Про господарське товариство» від 19 вересня 1991 р. No 1576-XII // ВВР України. – 1991. – No 49. – С. 682.

4. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 15 травня 2003 р. № 755-IV// ВВР України. –2003. – № 15. – С. 203.
5. Закон України «Про захист економічної конкуренції» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 12, ст.64.
6. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 1 червня 2000 р. № 1775-III // ВВР України. –2000. – № 36. –С. 299.
7. Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» від 21 грудня 2000 р. № 2157-III // ВВР України. – 2001. – № 40. – С.176.
8. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 11 грудня 2003 р. № 1381-IV // ВВР України. – 2004. – № 42. –С. 97.
9. Балабан, П.Ю. Комерційна діяльність / П.Ю.Балабан, М.П.Балабан, Т.Л.Мітяєва, О.М.Михайленко, Л.О.Попова, М.М.Хурса. – К.: Знання, 2015. –500 с.
10. Гой, І.В. Підприємництво: навчальний посібник для ст-ів ВНЗ / І.В.Гой, Т.П. Смелянська. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 368 с.: іл.
11. Грищенко, І. М. Підприємницький бізнес: Підруч. для студентів ВНЗ / І.М. Грищенко. – К.: Грамота, 2016. – 519 с.
12. Кібік, О.М. Теорія бізнесу: навчальний посібник / О.М. Кібік, К.В. Білоус. – К.: Алерта, 2017. – 256 с.: іл.
13. Мельников, А.М. Основи організації бізнесу : навч. посіб. / за заг. ред. А.М. Мельникова [А.М. Мельников, О.А. Коваленко, Н.Б. Пундяк] – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 200 с
14. Мирошніченко, О. Базовий посібник з інтернаціоналізації бізнесу і виходу на ринки Європейського Союзу / О. Мирошніченко, 2014. – 180 с.
15. Райз Е. Стартап без помилок. Посібник зі створення успішного бізнесу з нуля. / Ерік Райз. –К. : Віват, 2016. – 368 с.
16. Сотнік І. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : Підручник // І.Сотнік, Л.Таранюк. – К.: Університетська книга, 2018 – 572 с.

4. Методи навчання: лекція, демонстрування, практичні роботи, метод письмового контролю.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен.

6. Система оцінювання _____

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно)

			з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Додаткова інформація _____